

TORONTÁL

PÖLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Hirdetési árak:

Egész évre ——— 12 „
Félévre ——— 6 „
Negyedévre ——— 3 „
Egy óra ——— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés-
irodáknak.

Megtelenek mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Nagybeeskerek, 1898.

XXVII. évfolyam, 139. szám.

Kedd, június 21.

A vármegye 1897-ben.

III.

A gabona-elővételek.

E vármegye vezetőinek mindenre kiterjedő figyelméről és gondoskodásáról tesz tanúságot ez a fejezet, melyben a Torontálvármegyében annyi bajt előidézett gabona-elővételtől referál a közigazgatási bizottság a miniszterelnöknek.

Ismeretes, mennyire sujtotta a gabona-uzsora, melyet „elővételek” hínak többnyire, a mi gazdáinkat. Annyira, hogy azok következményeit sokan, de nagyon sokan alig fogják kiheverni, — és ha igen, akkor csak egykori jólétük és biztos anyagi helyzetük árán. Eme kérdés a múlt év tapasztalatai nyomán igen komoly és aktuális jelleget öltött és kisgazdáinkat felette érdekli, de kell, hogy érdekelje a hatóságokat is, mint kik hivatta vannak ezen kérdést tüzetesen tanulmányozni és a jelentkezett baj elhárítására alkalmas eszközöket felismerni is alkalmazni.

Tudjuk, hogy az 1897. évi termés az egész országban rossz volt és az anyagi veszteség, a mely azzal járt, nagyon sujtotta az ország minden gazdáját. Az aratás nemcsak hogy nem hozta be az egész évi fáradságos munka jutalmát, hanem sok ezere, különösen földmives és kisgazda a termés remélt eredményére alapított előzetes eladásokból kifolyó szállítási kötelezettségeinek nem birt megfelelni; úgy a rossz termésből tehát, valamint a rossz hitelviszonyokból és azon körülményből is, hogy a földmivesnek adó és másnemű közzételeket kell fizetnie oly időben, midőn teljesen egyoldalú foglalkozásából kifolyólag jövedelme nincsen, keletkezett a gabona elővásárlásokkal járt gazdasági krízis.

A kisgazda fizetési kötelezettségeinek eleget nem tehetvén, hitel hiányában kénytelen volt gabonáját előre eladni, találkozáván ez uton a kereskedő vevési

készségével, ki ez uton üzleti büntetlenül a legnagyobb uszortát, mivel ezen üzletet formailag az elővásárlás alakjába öltözteti.

Szinleg ez egy egyszerű üzlet, de tartalmában és lényegében nem egyéb mint uszora, még pedig az uszora egy új neme, az ugynevezett gabona-uzsora.

A gazda, midőn a szinlelt üzletet köti, nem akar tulajdonképpen gabonát előre eladni, hanem inkább kölcsönt akar ily alakban felvenni, miről sok tapasztalat utján lehet meggyőződést szerezni, de miután ő a szerződések lényegéről fogalommal sem bír, a kereskedő ezen különben is megszorult s gyámoltalan embert könnyen bírja rá az elővásárlási szerződés aláírására; tehát míg a gazda kölcsönt köt, a kereskedő elővásárlási üzletet és így nincs meg ezen ügyletekben minden kétoldalú szerződés lényeges feltétele a consensus s nem is eshetnék ezen ügylet mint elővásárlási üzlet bírálat alá, hanem egyszerű kölcsönügyletnek lenne tekintendő.

Ezen kölcsönügyletekből pedig azon tapasztalat merithető, hogy ezen kötlevelek kiállítására körül az uszora minden ismérve felülhathó.

Egyik községben egy földműves panaszt tett például, m. évi áprilisban kapott 3 1/2 m. buzára 17 frt 50 krt s augusztusban elmarasztaltatott 35 frt visszafizetésében az esetre, ha ezen kitett mennyiségű buzát első minőségben nem szállítaná.

A panaszos által szabályszerűen aláírt kötlevelemben például elismeri panaszos, hogy a fentemlített mennyiségű buzáért métermázsánként 10 forint vételárat felvett, de áprilisban a buza Budapesten 7 forint volt, tehát nem képzeltető, hogy kereskedő vidéken ugyan akkor 10 frtért vásárolt volna, s így valószínű panaszos bemozdása, hogy a buzáért csak 5 frt fizettetett ha pedig ez így van,

akkor a kereskedő ezen az üzleten csak nyerhetett, mert nem volt rá eset, hogy a buza ára 5 frton alul szállott volna le. Tehát minden esetben csak a gazda károsodik s fent forog az 1883: XXV. t.-c. 1 §-ában az uszora ismérvétől előírt minden körülmény: az adós megszorult állapota és tapasztalatlansága, a hitelezőnek engedett tulságos vagyoni előny, mely az adós anyagi romlását könnyen idézi elő, s a szolgáltatás és ellenszolgáltatás közötti szembetűnő aránytalanság, de fent forog mindenesetre az 1878: V. t.-c. 404. §-ában körülírt vétség, mert a buza 10 frtos ára a fentiek szerint minden esetre csak a kötvény aláírása után vezettethetett be a kötelezvénybe azon célból, hogy ez által a kötelezettség mérvének fennállása az adós ellen bizonyíttassék. S ezen módon úzik lelketlen kereskedők a gabona elővásárlást legtöbb helyen, de különösen a szerb és román községekben, mindenütt s minden alkalommal, minek következménye a kisgazda teljes anyagi romlása. S ezen visszaélésekkel szemben a járási közigazgatás teljesen tehetetlen, mert a kereskedőt védi a bírói gyakorlat, mely ezen követeléseket megítéli.

A köztartozások behajtása pedig a pénzügyigazgatóságok által sürgettetvén, azok behajtása körül a közigazgatási hatóságok enyhén nem járhatnak el.

Ezen válságon csak a földadó leszállítása, a létminimum adómentesítést progressiv vagy degressiv adóztatási rendszer behozatala, a hátralékos adók leírása, mindennemű közterhek arányosítása s a hitelviszonyoknak akár szövetkezeti, akár más uton való javítása, végül az uszorás-kodás kárlelhetlen üldözése által lehetne segíteni, mik azonban a közigazgatási hatóságok hatáskörét messze tulszárnyalják s így a gabona elővásárlások elhárítására intézkedések nem tehetők, mert a mig azok közül egyedül eszközölhető hitel-szövetkezetek felállítására iránt tett kísérletek sem vezettek eredményre a lakosság

A „TORONTÁL” tárczaja.

Karácsonyi Jenő gróf.

Az „Ország-Világ” vasárnapi száma hozza a következő cikket: A királyi kegy valóságos belső titkos tanácsosi méltóságra emelt egy dusszag magyar főurat, kinek kiváló jótékony-sága, igasi magyar vendégszeretete messze túl ismeretes az ország határain. Mindenütt nagy örömet fog kelteni ennek a hire, mert Karácsonyi Jenő grófot a legszeretreméltóbb főurak egyikét érte ez a magas kitüntetés, fényes bizonyosságul annak, hogy a közügyek és közjótékony-ság terén kifejtett érdemeit legfelsőbb helyen is méltányolják.

Karácsonyi Jenő gróf 1861-ben született Beodrán, Torontálmegyében. Középsikolai tanulmányát Budapesten, a jogot pedig Louvainban (Belgiumban) végezte. Belgiumból hazatért után a gazdasági pályára készült és tanulmányait Magyar-Óvárótt a gazdasági akadémián fejezte be. Majd hosszabb külföldi utra indult, beható tanulmány tárgyává téve a kontinens majd minden országának mezőgazdasági és nemzetgazda-

sági viszonyait, nem hagyva figyelmen kívül egyéb kulturális intézményeket sem. Visszatérve e hosszú utjából, átvette birtokait, a régi elavult gazdálkodási rendszerrel szakított, s felhasználva e téren szerzett ismereteit és tapasztalatait, azt egy csapással a kor színvonalára emelte, úgy, hogy bánlaki hitbizományi uradalmának nagyszabású csatornázását és óriási költséggel létesített szivattyutelepét szakértők egyre sürűbben keresik fel tanulmányozás végett.

A közjótékony-ság terén kimagaslík Karácsonyi Jenő gróf neve. Étekinve azoktól a jelentékeny összegektől, melyeket e célra, mint a családi alapítványok kezelője áldoz, benne minden jótékony közhasznú intézmény bőkezű pártfogóra talál. Birtokán két magyar iskolát tart fenn teljesen a saját költségén. Legutóbb a tél folyamán a délvidéki inasgesek részére is nagy áldozatokat hozott, népkonyhát tartott fenn, óriási pénzüsszeget és vagy 100 métermázsza rizst adományozott a népnek.

Nagy kiterjedésű rizsgyárát, mely Dél-magyarországon még II. József császár idejében állami költségén állítottatott fel s már-már végpusztulásnak indult, a nemes gróf vétel útján megszerezte, szakadatlanul új beruházásokkal fejlesztette s a régi rozszant hántoló helyén ma

emeletes hántoló- és csiszoló-malom áll, melynek újszerkezetű gépeit és mintaszerű berendezéseit a gazdasági tanintézetek növendékei gyakran keresik fel tanulmányozás végett. Vetőmagot is adatott a népnek, s nemeslelkűsége és pártatlan áldozatkészsége azt eredményezte, hogy mig az egész országban a szocializmus fenyegetett, addig az ő birtokán csendes volt a nép és imába foglalta annak a férfunak a nevét, ki egymaga többet tett a legnagyobb szükség idején a szegény nép érdekében, mint nagyon sokan együttesen. A közügyekben már kora ifjúságától fogva élénk részt vett. Utazásaiból történt hazatérése után Torontálmegye tb. aljegyzője, majd a megyei közigazgatási bizottságnak tagja lett s mint ilyen, a megyei életben, később mint a főrendiház tagja: a naplóbíró, közigazdasági és közlekedési bizottságban, majd mint a kir. és orsz. legfőbb fegyelmi bíróság tagja a törvényhozásban is előkelő szerepet játszott.

Legutóbb a zichyfalvai választókerület bizalma folytán képviseli e kerületet az országgyűlésen, a hol a közigazdasági bizottságnak tevékeny tagja. Ezenkívül elnöke és igazgatósági tagja számos közhasznú iparvállalatnak, többek között a torontálmegyei vasutaknak is, melynek létrejöttét tetemes pénzáldozatokon kívül a saját

közönye s teljes elszegényedése folytán, más eszköz itt egyelőre rendelkezésre nem áll.

Itt fel akarjuk még említeni, miszerint például a nagybecskereki kir. járás-bírósa a kereskedők elővételi kereseteit, melyekben vagy a természetbeni szállítás vagy a kikötött szállítási időben ár szerinti érték követetett, igaz hogy elutasította és csakis az adott előlegnek és törvényes kamatainak megfizetésére kötelezte az illető eladót, ámde ez egy olyan dolog, a melynek ismét két éle van. Mert nem reális és nem eléggé tisztességes kereskedő tud magán segíteni és pedig úgy, hogy a szállító gazdával egyeséget köt, látszólagos kedvezményekkel, vagy pörrel fenyegeti stb., mire a parasztagazda, csak hogy a pillanatnyi bajból meneküljön, két kézzel kap egyesség után, a mely különböző alakban köttetik és pedig vagy kötvény, vagy váltó adásával, avagy pedig újabb szállítási ügylet kötése által, a melyre vonatkozó okmány éppen úgy, mint a kötelezvény és a váltó a szegény adósnak ingatlanaira jelzálogilag bekebelezetnek. Tehát, ha a termelő egyelőre meg is menekült a közvetlenül már beállott veszélytől, nincsen reá nézve menekvés a következő évben, mert akkor már módjában van a kereskedőnek, hogy az új jogcímű okmányok alapján követelését minden körülmények között érvényesítse. A mi pedig a tisztességes kereskedőt illeti, ez, ha érvényben marad a fentemlített bírósági elvi ítélet, egyáltalán be fogja szüntetni az előleges vásárlásokat, illetőleg nem ad előleget a jövő termésre, mert hiszen nem léssen hajlandó, hogy ő egy-maga viselje a kockázatot.

A közigazgatási bizottság végül azt a kérelmet intézi a miniszterelnökhöz, hogy ezen fentcselelteteket legkomolyabb és legbehatóbb tanulmányozás tárgyává tétetni és ahhoz képest a szükséges intézkedések életbeléptetését mielőbb fogantatni kezveskednék, mert a mennyiben ezen egészségtelen állapotok gyökeres módon nem orvosoltatnak és a jövőre nézve ennek a közéletbe áttűtetett börtén-játéknak egyszersmindenkorra eleje nem vétetik, a kis gazda teljes tönkre menéséről és az erkölcsi létalap komoly veszélyeztetéséről kell tartanunk. Hiszen a tönkre menéssel karöltve jár a proletáriátus, a hazafiatlan socializmus, inség s ezer meg ezer baj.

birtokain mindenkor ingyenesen átengedett földterületekkel segítette elő.

Karácsonyi Jenő gróf társadalmi szereplése nagyon is ismeretes, az utóbbi években pedig nagyon nevezetes is. Krisztinavárosi pazar fényű palotájában az előkei világ legkimagaslóbb alakjai, a politikai és diplomáciai kitűnőségek adnak egymásnak találkozókat. Ez év február havában ő felsége a király itt időzése alkalmával is fényes estélyt adott, melyen ő felsége a király egész udvarával együtt megjelent. Ez az estély felülmúlt minden képzelhető fényt és pompát. A jókedv feszelen volt. A háziur a legszeretettelőbb magyar főúr volt, a háziasszony pedig felesége, Andrássy Karolina grófnő, néhai Andrássy Manó gróf leánya, kit Karácsonyi Jenő gróf 1886 ban vett nőül. Ő is, valamint ferje, a főúri társaságok kedves és szellemes tagja, minden női erényekben gazdag, a legtöbb jótékony egyletnek számottevő vezetője. Azt hisszük, mielőbb lesz alkalmunk Karácsonyi Jenő grófnét is bemutatni olvasóinknak otthonában, a krisztinavárosi paradicsomban.

B. V. G.

HIREK.

Tájékoztató.

Június 27. Városi közgyűlés.
Július 3-án kerékpárverseny Nagybecskereken.
Július 4., 5. és 6-án tanítógyűlés Pancsován.

A villamos világítással ellátott gőzfürdő reggeli 6 órától nyitva van: nők részére kedden és pénteken délután 5 óráig; minden délután zuhanyfürdő.

— József főherceg és Dániel bácsi. Az alsóúti népszerű magyar királyi hercegről, ki a napokban vendége lesz Nagybecskereknek, számos nemes és kedves vonást jegyez föl csaknem naponkint a krónika. De egy sem mutatja annyira az alsóúti „földesúr” nemes szívét, mint az a kis történetke, a mely imént jutott tudomásunkra. Történt, hogy egy öreg, 65—66 éves alsóúti gazda elpanaszolta nagy baját a főhercegnek. A baj abból állott, hogy Dániel bácsit — mert így hívják — sokat bosszantotta a tulajdon édes fia, a ki mint házas és családos ember szintén „ur” akart lenni a házban, Dániel bácsi pedig nem volt hajlandó a maga jussából engedni. Az öreg gazda szíve fájdalmát hallván, a főherceg egyet gondolt. Egy kisérő levelet írt Dániel bácsinak s azonnal elküldte a Margitszigetre, a hol illendő lakást és ellátást rendelt neki; ugyis ráfér a törődött emberre egy kis uraskodás. A gazda nyomban, bucsu nélkül távozott Alsóútról s tetszett neki a jó mód a Margitszigeten; annál kevésbé tetszett ez az állapot a fiának Alsóúton, aki mindjárt sejtette, hogy az édes apját a főherceg dugta el valahova s élénk lelkiismeretfurdalást kezdett érezni háladatlansága miatt. A csufondároskodó falusi közvélemény is segített a lelkiismeretnek e furdosásban. Végre is a bübábú fiu nem állhatta tovább; fölment a kastélyba s visszakérte az édes apját a főhercegtől. Ime a hü mása annak a valóban tanulságos és szeretetreméltó közvetlenségnek, a melylyel ezt József főherceg, a királyi ház tagja, megírja az egyszerű paraszt apának a Margitszigetre:

„Kedves Dániel bátyám! Fia 30-án délután nálam volt. Kért az istenre, hogy visszadjam az édes atyját, mert ő, meg a kis cselédek nála nélkül nem tudnak élni, az egész falu ellene fordult és csufolja, hogy kiverte apját, pedig ő azt mondja, hogy nem akart rosszat magával. Most nem tudja hol van, de annyit megtudott, hogy én valahová eldugtam. Megígértem neki, hogy megírom. Ígérte nekem az istenre, hogy jól fog bánni magával, hiszen ő is apa és az isten fiában őt is büntetné, ha nem volna jó fiu. Könyök voltak a szemében. Szidtam is, de beszélttem is a lelkére.

Ugy hiszem, ha eddig hibás is volt, ezen-tul helyrehozza.

Nagyon szeretném, ha tudnám magukat kibékíteni.

As istennek ajánlom.

József fhg“

Hogy azóta apa, fiu és az egész háznép a legjobb egyetértésben él egymással, azt egészen fölösleges megjegyezni.

— Kereskedelmi tanárok szaktanfolyama. A vallás- és közokt. miniszterium a szünidők alatt Késmárkon a felső keresk. isk. tanárok részére szaktanfolyamot rendez, melynek főtárgyai a politikai és kereskedelmi számtan, továbbá a könyvvitel. A nagybecskereki áll. felső keresk. iskolától e szaktanfolyamon ösztöndíj mellett Gróf Vilmos és Cseh Elek tanárok vesznek részt; előbbi a temesvári kereskedelmi és iparkamara, utóbbi a vallás és közokt. miniszterium 100—100 frtnyi segélyével.

— Hymen. Szombaton vezette oltárhoz Temesvárott Popp Vilmos aradmegyei földbirtokos Mágori Ida kisasszonyt, Mágori Mihály gőzmalomtulajdonos leányát, ki Nagybecskereken is feltűnést keltett szép megjelenésével és gyönyörű énekével.

Juhász Imre nagyikindai kir. törvényszéki aljegyző szombaton kelt egybe Jaksits Mari kisasszonnyal Nagy-Kikindán.

— Custozza ünnepe. A közös hadsereg mint minden évben, úgy az idén is megünnepli a custozzai győzelem évfordulóját. Ez alkalomból pénteken ünnepélyes misét hallgatnak a plébániatemplomban. Délben a katonaságot fényesen megvendégelik a kaszárnyában.

— Érettségi a kereskedelmi iskolában. A nagybecskereki m. kir. áll. felső keresk. iskolában a folyó tanévi érettségi vizsgálatok f. hó 20-án vették kezdetüket. Ez alkalomra a vallás- és közoktatásiügyi miniszterium részéről Kirchner

Béla, a kereskedelemügyi miniszterium részéről pedig Maga János küldettek le miniszteri biztosokul, kik jelenleg Nagybecskereken időznek.

— Vizsgarend az izr. népiskolában. A nagybecskereki izr. el. népiskolában az évszázó vizsgálatok a következő sorrendben tartatnak meg: június hó 28-án délelőtt vizsgázzik az I. délután a II. osztály. Június 29 én d. e. a III., d. u. a IV. oszt. Június 30-án d. e. az V. és VI. oszt. A vizsgák naponta délelőtt 9 és délután 3 órakor kezdődnek.

— A közönség figyelmébe. A rendőrség ez uton figyelmezteti a közönséget, hogy József kir. főherceg 6 Fenségsége folyó hó 23-án délután való megérkezése alkalmával — a kellő rend fenntartása okából — mérsékelt számú közönség fog bebocsájtani a torontáli helyi érdekű vasutak pályaházába, s azok is csupán belépő igazolvány felmutatása mellett. Ugyanazért mindazok, akik ilyen belépő igazolványokra igényt tarthatnak, forduljanak a város polgármesteréhez vagy a rendőrkapitánysághoz, ahol ily igazolványokat kiosztanak.

— Franciavizsga a zárdában. A róm. kath. magán leány-intézetben a francia és zene évszázóünnepély június 28-án délután tartatik meg a következő sorrenddel: Karének. „Chant religieux par Nugent zongora és harmonium kísérettel. Besséd, moadja Mihájlovits Zsófia. — Zongoradarab. „Guillaume Tell“ Rossini, előadja Dörner A., Zsivkovits L., Reitter E., Eljás M. — „Dieu règne dans le ciel“, szavalják Engel és Sántha. — „Galop“ Streabbog, játszájk Jancsó, Grósz Zs. és Oroszy. — „Rondo“ Streabbog, játszájk Bontilovits, Piesz és Kausch. — „La double surprise“ mondják Rósa M. Virágh, Zsivkovits, Kozarev, Ulrich, Récezy és Strasser C. — „Rákóczy induló“ Behr Liontól, két zongorán Szekulits, Eljás I., Eeling, Neuhold, Varga, M. Mirov. — „Palotás“ solo Stojanovits-tól, éneklő Lawieser L., zongorán kiséri Tullits Guszt. — Francia nyelv I. és II. oszt. „Sans Souci“ Ascher játszájk Tullits A. és Grósz A. — „L'ange gardien“ par Ratisbonne, szavalja Orsó I. — „Galop Militaire“ F. Behr, játszájk Erdődy J., Reitter E. — „Duo de jour de l'an“ par Ratisbonne, szavalják Farkas E. és Páffy N. — „L' institut, mondják Schwarz M. Mihájlovits J., Sajóviz J., Karschner, Kovács M., Gróf E. — „Norma“ Bellinitől, játszájk Gróf J. és Schwarz J. — Francia nyelv III. és IV. oszt. „Ősaszal“ Karének soloval Ernyeitől. — „Idyll“ Kendlertől zongorán, játsza Dörner A. — „Le Pater“, szavalja Reitter E. — Magyar ábránd Liszt-től, játsza Alapy Blanka. — Le meunier Sans Souci par Andrieux, szavalják Pervuleszko, Gróf, Lowieser L., Theodorovits. — „Deuxième Duo“ Weber, 2 zongorán Mesznik T. és Unger V. — „Que disent les hirondelles“ par Gautier, szavalja Klein Boriska. — „Tannhäuser“ Wagner, harmonium és zongora, Tullits G. és Zsivkovits. — Les Catecombes de Rome par Débile, szavalja Strasser L. — „Hunyady induló“ Erkel, 8 kézre, játszájk Dörner M., Alapy B., Unger V., Mesznik C. — Karének. Kőlcsey-Hymnus Erkel, zongora- és harmonium-kisérettel.

— Sikasztás Temesvárott. A temesvári kir. adóhivatalnál, mely forgalomra nézve az országban a legnagyobbak közé tartozik, rendszeresen üsött, nagyszabású sikasztásnak jöttek nyomára, melyet H. számtiszt már régóta folytatott. Az illető ellen egyelőre nem tettek bünteljelentést, de hivatalától már tegnapelőtt felfüggesztették s egy pénzügyi tanácsos a pénzügyminiszteriumból, Danczer Kornél kir. tanácsos, temesvári pénzügyigazgatóval vezeti a fegyelmi vizsgálatot. Megállapították, hogy H. egész csomó elévült birói letétet vétetett föl általa hamisított birói végzések alapján cinkosával és az illető értékeket zsebre vágta. Az eddig kiderített sikasztások összege körülbelül 2000 fnt, de talán még többre is rug, annak kiderítése azonban igen nehéz és a könyvek beható vizsgálatát teszi szükségessé. H., kit a rendőrség régóta figyelemmel kísér, jelenleg is szigorú felügyelet alatt áll.

— Harc az elnöki székért. A „Délmagyarországi tanítóegylet“ július hó 4 én tartja rendez évi közgyűlését Pancsován. Az idei közgyűlés iránt immár a szokottnál nagyobb az érdeklődés, mely különösen az elnöki székért fog zajos választást provokálni. A korteskedések két hét óta folynak, hogy ki legyen a „Délm. Tanítóegylet“ elnöke. A küzdelem az egylet jelenlegi elnöke Schenk Jakab fehértemplomi igazgató és Kaufmann István, begassentgyörgyi iskola-igazgató között fog folyni.

— Nyár. A természet szereti olykor a jó vicceseket és elbűnkölésnek találna dolgokat, a miert elő embert ki szoktuk nevetni. Így aztán, ha az akadémiai Almanach nem írta, hogy ma d. e. 11 órakor és 9 perckor a Nap a rák jegyébe lép, így a mai nap a nyár kezdete, észre sem vennék. Eső, szél, kellemetlen hűvös időjárás: előzte meg az idei nyarat és csekély kivétellel ez a mai nap szignatúrája is. A gabonát eszi a rozsa, a vetések megdőlnek a vidám kaszapengés helyett bus sóhajtás köszönti a nyarat. Városi ember persze ezt az időjárást tartja kedvezőnek, mert szivesebben eltűr egy kis esőt, mint az égető napsugarat; de a szántóvető ember ilyenkor égető napugárért, rekkenő hőségért imádkozik s ha az ő imádságát meg nem hallgatja az Ur, még drágább lesz a kenyér. A június huszonegyediké utolsó terminusa a fürdőválasztásnak is. Eddig már minden asszony kitalálta a kedves fürdőjének megfelelő betegséget és örömmel üdvözlö a hivatalos nyarat, a mely minden évben meghozza a maga könnyen gyógyuló betegségét. Az itthon maradó férjek is ma alakítják meg a szalmaövegyek vér- és daczszövegyét s már bészérik a pesti művelt társalgót, a mely különösen érzékeny levélmintákat tartalmaz. A lapokban pedig megjelennek a fiúmai cápák, a szépen megírt öngyilkosságok és a hulló tótok.

— A temesvári Izr. hitközség tegnap tartott választásán elnök lett Sternthal Salamon 3 évre, alelnök Frommer Miksa 3 évre, képviselőül 6 évre: Brück Simon, Kohn Sándor, Knöplmaeher Gerson, Auspitz Adolf, Schwimmer Simon, dr. Manovill Miksa, Keppich Henrik, Weiss Hugó, Weiss Dávid M., Recht Manó, Barát Armin, dr. Fáy Ignác, miskolci Gotthilf Fer., Freund Jakab, Politzer Lajos, képviselőül 3 évre: Friedmann Adolf, Perényi Adolf és Steiner Vilmos.

— A zengerájok ellen. Az országos magyar színészegyesület és nyugdíjintézet a következő átiratot intézte a városi Tanácsokhoz és Törvényhatóságokhoz. Általános ismert dolog, hogy a vidéki magyar színészet mily megfeszített küzdelmeket vív a közönséggel, sőt a közönséggel, igen sokszor a nyomorral is, hogy neves kulturmisszióját és a magyarosodásra irányuló törekvéseit az ország minden részében teljesíthesse. Elvitázhatatlan tény az is, hogy e küzdelmeivel igen nagy és jótékony hatású munkát végez kulturánkra, különösen az idegen nyelvű lakosságok között és helyeken. És e nehéz örökös küzdelmével mily kevés elismerést nyer, az is köztudatu. Sajat kenyereiből tört le egy-egy darabot az egyesületnek minden egyes tagja, hogy nyugdíjalapot teremtsen magának, a melylyel öregségére a véginségtől megmenthesse magát, de fájdalom, az alap az évenként növekedő nyugdíjigényekkel szemben oly csekély, hogy a ma nyugdíjazott segélyezett 116 öreg és munkából kizárt tagjának csakis tetemes % levonásával elégítheti ki jogos igényét. E körülmény indította a f. évi márczius havában megtartott közgyűlésünket azon határozatára, hogy egyeskedjék figyelembe venni azon körülményt, hogy a közönség kívül milyen óriási ártalmára vannak színésztűnteknek a gombamódra szaporodó zengerájok, dal-társulatok, cirkuszok, mutatványosok stb. és határozatilag kimondotta, hogy ugy ezekkel, mint az idegen nyelven tartandó előadásokkal, szemben a helyhatósági engedélyek megadása jövőben azon feltételhez köthessék, hogy az illető társulat igazgatója vagy vezetője köteleztessek egy az illetékes hatóság bölcs belátása szerint meghatározandó s a vidéki színészet nyugdíjalapja javára beküldendő általánosjegyet egész ott működése idejére, vagy előadásonkinti díjat az illetékes hatóságnál lefizetni. Nem tekinthető ez áldozatnak az illetők részéről, a kik a vidéki színészetnek működésükkel ugy is tetemes kárt okoznak és nagy jótékony tény lenne a tekintetes Czím illető szives intézkedése nyugdíjalapunkra, a melynek érdekében a főntebbiekre mély tisztelettel és ismételtén felkérjük a tek. Czím intézkedését. Mely kérésünkkel maradtunk Budapesten 1898. márczius havában megtartott közgyűlésünk nevében és megbízásából hazafias tisztelői Pázmány Dénes s. k., az országos Magyar Színészegyesület és Nyugdíjintézetének elnöke. Vedress Gy. titkár, Mészáros Kálmán, iroda-igazgató. Ha valahol ugy nálunk kellene első sorban ez átirat szellemében intézkedni. Alig van város e hazában, hol annyi külföldi idegen nyelvű pénzszipolyozó társulat jelenne meg mint éppen Nagybecskerekben.

— A körülményekhez képest. Ma-holnap, a mikor az uborkának keresztelt szezon beköszön, lehet majd csak hitelt adni egyes gyanúsabb kinézésű híreknél, ha azt boosátjuk előre: — Nem szédelés, kérem!

Ilyen „nem szédelés“ hírről tudósítanak ma Baráczházárról, mely eképen szól: A Klauber Lipót baráczházi negyberlő tulajdonát képező faj anya-kanca két mén csikót ellett. Mindkettő sötét pejszínű, jegynélküli, egészséges és pompásan kifejllett. Az öröm-kanca a körülményekhez képest üde és előkény.

— A bosznial csókok. Maga a Tribuna Poporului is, melyben ez a hír elsőnek megjelent nem vállal felelőséget a boszniai csókok történetéért, de ha nem is igaz, eléggé mulatságos, hogy jelesebb körben is elterjedjen. Egyik pirosposztag arcu román fáta pénzesutalványt kapott a minap Boszniából, hol a sziveválasztottja szolgál. Elment hát a postahivatalba és átadta az utalványt, hogy fizessék ki.

— Miért nem vágja le az utalványról a szelvényt, kérdezte tőle a postatiszt, — hiszen üzenet van rajta!

— Nem tudok olvasni, felelte a szép lány. . . De kérem szépen olvassa el, mit ír a Jankó.

S a postatiszt olvasni kezdett.

„Kedves Anna, itt küldök neked egy kis pénzt és ezer csókot, amit inkább természetben szeretnék átadni. A te Jankó.”

— Kérem hát a pénzt? mondja az örvendező fáta.

— Egy, kettő, három, négy, öt . . . számolta a lány kezébe az ezüstforintosokat a fiatal postatiszt és számolmányokközben mélyen a szemébe nézett Annuskának, aki nagy zavarában még köszönni és elfelejtett és ugy akart elmenni.

— Hajh, lelkem! . . . kiáltott utána a postatiszt. Valamit elfelejtettünk.

— Mit? . . .

— Hisz ezer csókot is küldtek Boszniából.

— No de . . . dadogta a kis lány.

— Egy becsületos postatisztnek az egész utalványt ki kell fizetnie. Így kívánja ezt a szabályzat.

A szabályzat! . . . mormogta a lány . . . azt persze be kell tartani. Es csókra csucsortotta cseresznyeajkát.

De hogy megkapta-e mind az ezer csókot a szép Anna, arról nem ír a Tribuna Poporului.

Irodalom.

— A mezőgazdák érdekei. A magyar mezőgazdának létérdekei védelmében erős harcot kell vívnia különféle áramlatokkal és érdekcsoportokkal. Magyarország ugyan eminenter mezőgazdasági állam, de nagy haladásában kereskedelme is erős lendületet vett, ugy hogy a mercantil érdekek érezhető ellenyomást gyakorolnak a mezőgazdasági érdekekre és a két csoport erős harcot vív egymással. Mindakét csoport Magyarország nemzetgazdasági érdekeinek, a nemzeti jólétnek fontos képviselője. A harc, melyet a két csoport egymással vív, tehát nagy horderejű lehet az országra nézve és épen ezért a mérvadó faktoroknak arra kell törekedniük, hogy ez a harc ne az ország érdekeinek rovására folyjék, de ne folyjék a két érdekcsoport egyikének rovására sem, mert mindakettő a nemzeti jólét elsődrendű kútforrása. Az érdekek méltányos kiegyenlítését és azt a közeledési pontot kell tehát keresnünk, mely a két csoport üdvös, egymás és így az ország érdekében való hasznos együttműködését lehetővé teszi. Tisztázni kell az eszméket, a fogalmakat és el kell oszlatni a mindkét félnél uralgó téveszméket és ferde szempontokat, melyeket saját érdekeik elbírálásánál elfoglalnak. Nagy feladata van e tekintetben a sajtónak. Es a sajtó igyekszik is feladatát megoldani, de hiányzott belőle eddig, elé az elfogulatlanság, melylyel a két csoport érdekei föl a hazai érdekek általánosabb, magasabb szempontjából a csoportok néha kisebb, néha nagyobb összeütkezésével. Örvedetes jelen

ség e fontos kérdésekben Mikszáth Kálmán lapjának az „Országos Hírlap“-nak magatartása. Ez az újság találta meg végre azt az utat, melyen haladva karöltve működhetik a két csoport — az agráriusok és mercantilisták — a nemzeti jólét fejlesztésében, érdekeinek kielégítésében. Az Országos Hírlap éles kritikája, helyes, igazságos álláspontja és a tapintat, melylyel minkét párt gyengéit kezeli és az orvosszert keresi panaszai, sérelmeik orvoslására, valósággal egyedül álló a magyar napisajtóban. Minden tekintetben fölülte állván az egyes csoportok kicsinyes érdekeinek, ez az újság csak a haza érdekeit szolgálja és okos, szakszerű cikkeivel nagyban járul hozzá a feunforgó kérdések igazságos és helyes megoldásához. Az érdekeltek körök tehát helyesen cselekszenek, ha figyelemmel olvassák az Országos Hírlap-ot és megszívlelik azt, amit mond.

Táviratok.

A király esapatszemlén.

Budapest, június 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, Ferencz József király ma reggel Ferencz Ferdinánd főherceg kíséretében a brucki táborba ment és ott csapatszemlét tartott.

Kormányválság Franciaországban.

Budapest, június 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból jelentik: Ribot kudarca után Sarrieu kísérleteit is elintéztettek lehet tekinteni. A mérsékelt elemek hajlandók volnának ugyan egy kibékítési miniszteriumba belépni, de a radikálisokat ez nem elégíti ki.

Budapest, június 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Sarrieu tudatta Faure elnökkel, hogy a miniszterium alakítását elvállalja és nemsokára be is fejezi.

A tőzsdéről.

Budapest, június 21. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában a kínálat és vételkedv lanyha, az árak 5 krral emelkedtek. — Kötetett:

Buza júniusra	11:05—11:10
Buza szeptemberre	9:03—9:05
Kukorica júliusra	4:79—4:81
Kukorica	4:79—4:81
Repeze őszre	12:60—12:70

VASUT-ÜGYEK.

13989. szám.
III. 1898.

Magyar kir. államvasutak.

Üzletvezetőség Debreczenben.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Szatmár állomásán 1898. évi december hó 31-én a vasuti vendéglő bérlete lejár; ugyanazon időponttól számítandó három évi időtartamra ezen vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati tárgyalás hirdtetetik. Az 50 kros bélyeggel és — „ajánlat a m. kir. államvasutak Szatmár állomásán levő vendéglői üzlet bérletére“ — felirattal ellátott, nemkülönbön a kellő okmányokkal felszerelt, borítékba zárt és lepecsételt ajánlatok 1898. évi július hó 1-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján térti bevénnyel nyújtandók be; ugyanazon időpontig bánatpénz fejében pedig 300 frt, azaz háromszáz frt készpénzben küldendő be — függetlenül az ajánlattól — a debreceni üzletvezetőség gyűjtőpénztárába posta útján, jelen pályázati hirdetmény számára való hivatkozással. A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség III. (forg. és keresk.) osztályában (Tiszapalota, II. em. 25. ajtó) a hivatalos órák tartama alatt (d. e. 8—12 és d. u. 2—4 óráig) megtekinthetők; miért is az ajánlattevőktől feltételeztetik, hogy azokat ismerik és magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják. A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezendő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. A m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége fentartja magának azon jogot, hogy a pályázók közül, tekintet nélkül a felajánlott bérletösszeg nagyságára, szabadon választhasson.

Debreczen, 1898. május 28.

Az üzletvezetőség.

Hirdetések.

4062. kig. szám. 1898.

528-3.1

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Ó-Bessenyő, Bolgártelep, Valkány, Kis-Teremia, Nagy-Teremia, Nyerő és Nagy-Ósz, községekből álló állatorvosi kör részére Ó-Bessenyő székhelylyel ezennel pályázatot hirdetek.

A körállatorvos javadalmazása 400 frt törzsfizetés, a községi és körállatorvosi állások szervezéséről szóló megyei szabályrendelet 10. és következő szakaszaiban foglalt mellékjövedelem.

Hus-szemle után járó körülbelül 50 frt.

Megjegyeztetik, hogy a körhöz tartozó Valkány község határában hat uradalom van, melyek a körállatorvost vennék igénybe. A valószínű mellékjövedelem 600 frtra tehető.

Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni óhajtnak, hogy az 1883. évi I. t. c. és az 1888. évi VII. t. c. értelmében felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám folyó évi július hó 15-éig nyujtsák be.

Nagyszentmiklós, 1898. évi június hó 11-én.

Hadfy Károly,
főszolgabíró.

Községi jegyzői irodai munkákban jártas

= irnokot =

keresek. Román nyelv szükséges.

Cim a kiadóhivatalban.

551-1.1

Nagybecskereki izrael. hitközség előljáróságától.

247. szám. 1898.

552-1.1

Közgyűlés.

Az izraelita hitközség f. hó 26-án d. e. II óraker a hitközség irodájában

rendkívüli közgyűlését

fogja tartani, mire a képviselőtestület t. c. tagjai tisztelettel meghívotnak.

Napirend:

1. A hitközség módosított alapszabályainak tárgyalása.

2. Netáni indítványok tárgyalása.

Nagybecskereken, az 1898. évi június hó 14-én tartott előljárói ülésből.

A hitközség előljárósága:

Löffler Jónás,
titkár.

Dr. Mangold,
elnök.

Minuendo-Lizitation.

In dem in der Hunyadi-Gasse sich befindlichen Hause Nr. 615 ist der Bau eines neuen Stiegenhauses sammt den nothwendigen Adaptirungs-Arbeiten um den Preis von circa 1250 fl. zu vergeben.

Offerte sind bis 26. Juni l. J. Mittag einzureichen.

Plan, Ueberschlag und andere Bedingungen können beim serbischen Schulkurator eingesehen werden.

J. Gligorovics,
serb. Schulkurator.

550-3.2

Fény község eljárótól.

1677. szám.

549-3.2

Pályázat.

Egy a jegyzői teendőkhöz jártas kifogástalan magaviseletű egyén községünkben alkalmazást találhat, fizetése évi 400 frt, szorgalmához képest némi mellékjövedelem. Román nyelven jártas pályázó előnyben részesül. Az állás július hó 1-én foglalandó el.

Fényen, 1898. évi június hó 18-án.
Az előjáróság.

6220. kig. szám. 1898.

546-3.2

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Óbessenyői körorvosi állás elhalálózás folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

A kör székhelye Ó-Bessenyő, a körhöz tartozik Bolgártelep.

A körorvos javadalmazása áll: 500 frt készpénzfizetés, 40 kr. nappali és 80 kr. éjjeli látogatási díj és 20 kr. halottkémleti díj.

Műtétek díjazása egyezség tárgya.

A körnek Keglevichházával leendő nagyobbitása és a fizetés felemelése iránti eljárás folyamatban van.

Ó Bessenyő községe 6500 és Bolgártelep 650 lélekkel bír.

Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni óhajtnak, hogy az 1883. évi I. t. c. 9. § ában körülírt minősítést igazoló kérvényeket okmányolt kérvényeiket hozzám folyó évi július hó 5-éig annál inkább mutassák be, mert a későbbben beérkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Nagyszentmiklós, 1898. évi június hó 15-én.

Hadfy Károly,
főszolgabíró.

5. szám. 1898.

548-2.2

Hirdetmény.

A dolovai önkéntes tűzoltó egyesület közgyűlésének határozata folytán ezennel közhírré tétetik, hogy az egyesületi működő tagok részére posztó ruha elkészítésére zárt ajánlati árverés kiiratik. Szükségeltetik 5 tiszti ruha és 30 drb a legénység számára.

Egy ruhához tartozik:

- 1 posztó sapka,
- 1 posztó zubbony,
- 1 posztó nadrág.

Zárt ajánlatok posztó mintákkal el látva e hó 31-éig alólírott parancsnoksághoz beküldendők.

Tűzoltó-egyesület parancsnoksága
Dolován.

Kiadó

nagy és kisebb garçon-lakás.

1. Alulírott házában egy vagy több évre, egy 6 lakó-, 2 oseléd-, 1 fürdőszobából álló és minden szükséges mellék-helyiségekkel bőven ellátott lakás, — továbbá

2. két egymásba nyíló 1 utcai- és 1 udvari különbejáratu

butorozott szoba

havonként, vagy egész esztendőre azonnal kiadó.

Menczer Lipót,

Melenczei-ut 289/7.

539-4.2

465. szám. 1898.

553-1.1

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 120. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az antalfalvai kir. járásbírósnak Polg. 2745. és 3569. 1898. számú végzése által Zimmerer Antal és Kolleth István antalfalvai lakosok, valamint a többi alap- és felülfoglaltatók javára, Kohn Bernát antalfalvai lakos ellen 123 frt 47 kr. és 12 frt 70 kr. tőke, ennek igazolandó 6% kamatai, 1/2% váltódíj, eddig összesen 59 frt 61 kr. perkölttség, 1 frt 70 kr. árverés kitűzési követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 912 frtra becsült szódavíz apparatus, butornemű, 16 és kocsiból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az antalfalvai kir. járásbírósnak polg. 4540/1898. számú kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínén, Antalfalván adós lakásán leendő eszközzésére 1898. évi június hó 22-ik napjának délutáni 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881: LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Antalfalván, 1898. évi június hó 12. napján.

Gunics Béla,
kir. bír. végrehajtó.

SZIVATTYUKAT
házi, ipari, mezőgazdasági. építkezési és egyéb nyilvános czélokra kéz-, jargány és erőhajtásra,

TÜZFECSKENDŐKET
városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pócegdör tisztító készülékeket, utcai öntöző-kocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU- ÉS GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG (ezelőtt WALSER FERENC)

BUDAPEST, VI., KÜLSŐ VÁCI-UT 45.

126-40.20

— Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve. —